

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียน
รัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555
ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมาย
2. สมมุติฐาน
3. ความสำคัญของการวิจัย
4. วิธีดำเนินการวิจัย
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผลการวิจัย
7. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน
ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน
ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

สมมุติฐานของการวิจัย

โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
มีการบริหารเชิงกลยุทธ์แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อสารสนเทศสำหรับบุคลากรในโรงเรียน ในการพิจารณาการบริหาร
เชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน

2. เพื่อเป็นแนวทางให้กับบุคลากรของโรงเรียนในการพัฒนาด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ บุคลากรในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ใน โรงเรียนอำเภอนางรอง อำเภอละหานทรายและอำเภอโนนดินแดง จังหวัดนูริรัมย์ ปีการศึกษา 2555 เป็นบุคลากรในโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 745 คน และบุคลากรในโรงเรียนเอกชน จำนวน 163 คน รวมทั้งสิ้น 908 คน

2. กลุ่มตัวอย่างใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน .05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรในโรงเรียนรัฐบาล 254 คน และบุคลากรในโรงเรียนเอกชน 118 คน รวมทั้งสิ้น 372 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีจำนวน 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกลยุทธ์ในโรงเรียนลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .94

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ส่งถึงผู้บริหาร โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 372 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดค่าตัวแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามความคิดเห็นแต่ละข้อ ทุกฉบับ ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถานภาพกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากำร้อยละ การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน เกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียน วิเคราะห์ด้วยค่า t-test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตามกลยุทธ์ของโรงเรียน และด้านการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน ส่วนด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และด้านการกำหนดทิศทางของโรงเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นประเด็นน่าสนใจ คือ

- 2.1 โรงเรียนมีการตรวจสอบความสำเร็จด้านผลผลิตและผลลัพธ์ของโรงเรียน
- 2.2 โรงเรียนมีการวิเคราะห์คุณภาพของบุคลากรในโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและอภิปรายผลจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

1. สภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่ควรต้องมีความรอบรู้เรื่องของการบริหาร โรงเรียน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) ที่ให้ความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ทำให้บุคลากรในโรงเรียนมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหาร โรงเรียนบนพื้นฐานหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์และนโยบายไปสู่กลยุทธ์ในการปฏิบัติต่อไป อีกทั้งปัจจุบันโรงเรียนสามารถบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ได้

มากขึ้น ในฐานะโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องต่างมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ประกอบกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนเป็นการบริหารที่จะต้องทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ตลอดจนการวิเคราะห์ภารกิจและผลผลิต แล้วจึงนำประเด็นต่าง ๆ มาเพื่อประเมินสถานภาพของโรงเรียนแล้วกำหนดเป็นกลยุทธ์ มีการดำเนินงานตามกลยุทธ์ และการควบคุมและประเมินกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในแต่ละประเด็นไม่สามารถปฏิบัติให้บรรลุได้ด้วยบุคลากรเพียงบางส่วน บุคลากรทุกฝ่ายจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องรับรู้และปฏิบัติตามกลยุทธ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน และโรงเรียนมีภารกิจมากจนบางครั้งไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนด บุคลากรต้องทำงานหลายด้าน ดังนั้นแผนงาน/โครงการของโรงเรียนจึงมีการปฏิบัติได้ไม่ครอบคลุมทุกแผนงาน ไม่ได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง อาจเนื่องมาจากมีกิจกรรมนอกแผนที่ต้องเร่งดำเนินการก่อน รวมถึงโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนในเรื่องของกำลังคนและงบประมาณ จึงทำให้มีการรับรู้ในระดับปานกลาง ขัดแย้งกับงานวิจัยของกัญญา ทาสระคู (2546) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้เทคนิคกระบวนการมีส่วนร่วม จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และขัดแย้งกับงานวิจัยของมนต์ชิตา นุปผาคำ (2544) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนถึงการปฏิบัติ เกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และขัดแย้งกับงานวิจัยของวิโรจน์ พลจันทร์ (2548) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีการวางแผนกลยุทธ์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และขัดแย้งกับงานวิจัยของแม็คคาร์ธี (McCarthy, 1991) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการวางแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยชุมชนมิชิแกนและศึกษาผลงานการวางแผนที่มีต่อปัจจัยด้านบรรยากาศบางประการ พบว่า วิทยาลัยชุมชนส่วนมากใช้การวางแผนกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงสถานภาพการทำงานต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

2. สภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีความตระหนักถึงแนวโน้มของการจัดการศึกษาที่ต้องพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งโรงเรียนแต่ละแห่งจะต้องดำเนินกิจกรรมเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพภายใต้มาตรฐานเดียวกัน โดยปัจจุบันเป็นยุคที่มีการแข่งขันกันสูง โรงเรียนต้องอาศัยปัจจัยด้านต้นทุนที่แปรผันไปตามจำนวน

ค่ารายหัวของนักเรียน โรงเรียนจึงต้องเร่งรัดคุณภาพโดยการใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้าง ศรัทธาจากผู้ปกครองและชุมชนให้เกิดความพึงพอใจนำบุตรหลานเข้ามาเรียนเพื่อประโยชน์สูงสุด ในการพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของสุพานี สฤณภูวนิช (2553 : 10) ที่กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ช่วยให้องค์กรโดยรวม มีทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน เห็นถึงแนวทาง สำคัญที่องค์กรจะต้องปฏิบัติ ทำให้องค์กรนั้น ๆ แข็งแกร่งประสบความสำเร็จและเติบโตต่อไปได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญศรี ไชยบุญดี (2546) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดทำแผนกลยุทธ์ของ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก มีระดับการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนโดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้อง กับงานวิจัยของพรพิมล ชินภักดี (2546) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีปัญหาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิธาน วรรณวัลย์ (2547) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า ผู้บริหาร หัวหน้า แผนงาน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ขนาด โรงเรียนต่างกัน มีการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของ โรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นประเด็นน่าสนใจ คือ

2.1 โรงเรียนมีการตรวจสอบความสำเร็จด้านผลผลิตและผลลัพธ์ของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนเอกชนมีการปฏิบัติมากกว่า แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่ไม่ได้ใส่ใจ กับผลผลิตและผลลัพธ์ของโรงเรียนเท่าที่ควร แตกต่างกับ โรงเรียนเอกชนที่จำเป็นจะต้องเปิด ติดตามผลผลิตและผลลัพธ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน มากกว่า เพราะถือเป็นการวัดความสำเร็จและเป็น การตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง หรือพัฒนา ต่อยอดความสำเร็จ รวมถึงเป็นการคำนวณความคุ้มค่าในการดำเนินการ สอดคล้องกับสมมุติฐาน ของการวิจัยและสอดคล้องกับงานวิจัยของเมตตา ชูเลิศ (2548) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการนำแผน กลยุทธ์มาใช้ในการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี จากการวิจัย พบว่า สภาพการนำแผนกลยุทธ์มาใช้ในการบริหาร จำแนกตามเขต พื้นที่การศึกษาพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัย ของวิโรจน์ พลจันทร์ (2548) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีระดับปัญหา ในการวางแผนกลยุทธ์แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวัฒน์ งามการ (2549)

ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 5 พบว่า การประเมินแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 โรงเรียนมีการวิเคราะห์คุณภาพของบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนเอกชนมีการปฏิบัติมากกว่า แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนรัฐบาลไม่ได้ใส่ใจในการวิเคราะห์คุณภาพของบุคลากรเท่าที่ควร แตกต่างจากโรงเรียนเอกชนที่ถือว่า คุณภาพของบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงในระดับต้น ๆ เพราะปัจจุบันเป็นยุคของการแข่งขันและโรงเรียนเอกชนดำเนินการในรูปแบบของธุรกิจการศึกษา โรงเรียนต้องแสดงศักยภาพด้านต่าง ๆ อย่างมากเพื่อให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน รวมถึงโรงเรียนเอกชนมีระเบียบข้อบังคับเฉพาะส่วนของตน ทำให้บุคลากรต้องกระตือรือร้นสร้างผลงานเพื่อการแสดงถึงความสามารถซึ่งมีผลการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือการต่อสัญญา สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยและสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเลี้ยง คำชู (2544) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานสร้างแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่า มีปัญหาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ไม่ปฏิบัติตามแผน ขาดความกระตือรือร้น ขาดกำลังใจ ขาดการประสานงานจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ขาดการสร้างกลยุทธ์ที่ง่ายและขาดเครื่องมือประเมินที่คิดต่อการปฏิบัติ ขัดแย้งกับงานวิจัยของบาลด์วิน (Baldwin, 1994) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง เพื่อวินิจฉัยและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและยับยั้งการนำรูปแบบการวางแผนกลยุทธ์มาใช้ในโรงเรียน พบว่า มีปัจจัยที่สนับสนุนการนำรูปแบบการวางแผนกลยุทธ์มาใช้ ได้แก่ ความเป็นวิชาชีพของบุคลากร การสมานสามัคคีของบุคลากร ภาวะผู้นำของครูใหญ่ เปิดเผยการสร้างความต้องการเปลี่ยนแปลงของบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากข้อค้นพบของการวิจัยและการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมี

ข้อเสนอแนะในการการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. สภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้การบริหารงานในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการบริหารเชิงกลยุทธ์มากขึ้น เช่น จัดการอบรมเรื่องการบริหารเชิงกลยุทธ์ให้แก่บุคลากร จัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ ศึกษา

คุณภาพโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ การกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดเป็นระยะ เสริมสร้างกำลังใจในการทำงาน เป็นต้น

2. สภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เพื่อนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาให้โรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์มากที่สุด โรงเรียนควรดำเนินการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินกลยุทธ์ กำหนดปฏิบัติการประเมินกลยุทธ์ สร้างเครื่องมือในการประเมินกลยุทธ์ ให้คำปรึกษา ร่วมแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน เป็นต้น

3. สภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและด้านการกำหนดทิศทาง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บางข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้โรงเรียนจัดทำแผนงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้เหมาะสม และมีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งเชิงบวกและเชิงลบที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น ศึกษานโยบายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ศึกษาสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและความต้องการของชุมชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน โดยศึกษาจากประชากรในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับจังหวัดต่อไป
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง
3. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน